

Kerncijfers Natuurbranden

Toelichting en definities

13 maart 2025 – openbaar

Inhoud

- 1 Toelichting dashboard**
 - 1.1 Gebieden
- 2 Definities**
- 3 Bronnen en methoden**
- 4 Meer informatie**

1 Toelichting dashboard

Vanaf 2023 heeft NIPV de dataverzameling over natuurbranden overgenomen van Brandweer Nederland. Dit dashboard bevat o.a. informatie over het aantal natuurbrandmeldingen, de typen vegetatie, veiligheidsregio, temperatuur, relatieve luchtvochtigheid en opschaling van de brand. Brandmeldingen in een natuurgebied worden verzameld via drie bronnen: het Geïntegreerd Meldkamer System (GMS), mediaberichten en Artillerieschietkamp 't Harde.

De natuurbrandmeldingen uit GMS worden automatisch verzameld en dagelijks bijgeladen op het dashboard als voorlopige cijfers. Elk jaar worden de definitieve cijfers uit alle bronnen vastgesteld aan de hand van verificatiestappen. De gegevens zijn beschikbaar sinds 2023.

1.1 Gebieden

De voorlopige cijfers worden dagelijks ververst en tonen landelijk het aantal meldingen per dag van de huidige maand en het totaal aantal meldingen van het huidige jaar. De definitieve cijfers worden per jaar getoond en kunnen zowel landelijk als per veiligheidsregio weergegeven worden door middel van het gebiedskezefilter links bovenin het dashboard.

Gemeentes en veiligheidsregio's

De indeling in veiligheidsregio's is conform de Wet veiligheidsregio's. Gemeentelijke herindelingen kunnen ook invloed hebben op de grenzen van de veiligheidsregio.

2 Definities

Voor dit onderzoek wordt gebruikgemaakt van de volgende definities.

Deze definities volgen die van Brandweer Nederland (Brandweer Nederland, 2014), met de toevoeging dat het ook kan gaan om een brand in een natuurvreemd(e) object of samenstelling met een minimale uitbreiding van meer dan één meter.

Natuurbrandmelding

Een brandmelding van begroeiing in een gebied wat als natuur/bos/duin/heide/veen of rietgebied is aangemerkt. Een melding wordt na verificatie ingedeeld in:

> **Geclassificeerd als Ja (Natuurbrand)**

Een natuurbrand is een brand in de natuur, dat wil zeggen in een natuurterrein en/of landbouwgebied met een natuurlijke habitat. Indien de brand (vermoedelijk) is ontstaan in een natuurvreemd object en/of natuurvreemde samenstelling moet er minimale uitbreiding van één meter in de vegetatie hebben plaatsgevonden.

Deze melding wordt verder onderverdeeld in:

- *Natuurbrand:*
Vegetatie in brand: planten, strooisellaag, tak- en tophout et cetera
- *Akkerbrand:*
Brand op akkerland. Bijvoorbeeld brandende stoppels, gemaaid gras op een akker, geharkt gras of graan, et cetera.
- *Brand op militair terrein:*
Natuurbranden die ontstaan op locaties van Defensie.

> **Geclassificeerd als Nee**

Een natuurbrandmelding die niet voldoet aan de definitie van een natuurbrand. Deze wordt verder onderverdeeld in:

- *Loos alarm:*
De brandweer is gealarmeerd, maar er is geen brand geconstateerd
- *Natuurvreemd object en/of natuurvreemde samenstelling:*
De brand is (vermoedelijk) ontstaan in een natuurvreemd object en/of natuurvreemde samenstelling of er heeft geen branduitbreiding plaatsgevonden verder dan één meter in de vegetatie, zoals bij beheerafval of sprokkelhout.
- *Overig:*
Hieronder vallen de branden waarvan bekend is dat ze niet voldoen aan de genoemde definitie van natuurbrand, en waarvan geen verdere informatie bekend is.

> **Onbekend**

Over de natuurbrandmelding is geen informatie beschikbaar op basis waarvan beoordeeld kan worden of er wel of geen sprake is geweest van een natuurbrand.

Natureigen object

Natuurlijke en half-natuurlijke begroeiing (planten) met de daarbij behorende strooisellaag, tak- en tophout, et cetera.

Natuurvreemd object

Een object dat niet op de locatie gegroeid is. Zoals een auto, barbecue, paaltje, et cetera.

Natuurvreemde samenstelling

Een samenstelling van objecten afkomstig uit de natuur. Bijvoorbeeld: bij elkaar gepakt tak- en tophout om lokaal een (kamp)vuur te maken of een hut.

Beheerafval

Onder beheerafval worden zaken verstaan als gemaaid slootafval, een bult van gemaaide vegetatie, gemaaide vegetatie in de berm.

Sprokkelhout

Sprokkelhout is bij elkaar gepakt tak- en tophout om lokaal een (kamp)vuur of hut te maken.

Verder worden de volgende aanvullende definities gehanteerd:

Natuurbrandmeldingen in GMS

Een natuurbrandmelding in GMS is gedefinieerd als een incident met hoofdmeldingsclassificatie 'Brand', tweede meldingsclassificatie 'Natuur' en behandelcode 'Inzet'. Dit betekent dat er minstens één voertuig ter plaatse heeft gemeld en is een indicatie dat er daadwerkelijk brand was. Het is mogelijk dat er meerdere incidenten voor dezelfde brand zijn geregistreerd, hiervan wordt handmatig het juiste incident gekozen. Hierbij wordt gelet op de tijd wanneer de melding is gedaan en of de plaats van het incident en de bijbehorende meldkamer overeenkomen. Eventueel wordt informatie uit verschillende incidenten samengevoegd om tot één volledig beeld van de brand te komen.

Natuurbrandmeldingen in de media

Aan de hand van mediaberichtgeving en openbare alarmeringswebsites wordt bijgehouden of er sprake is van opschaling bij incidenten *anders* dan natuurbranden, terwijl er in werkelijkheid wél een natuurbrand heeft plaatsgevonden. Wanneer er volgens de verificatie sprake was van een natuurbrand, wordt de betreffende melding toegevoegd aan de database.

Natuurbrandmeldingen bij Artillerieschietkamp 't Harde (ASK)

Aan het begin van het jaar krijgt het NIPV informatie toegestuurd over de natuurbranden die in het voorgaande jaar hebben plaatsgevonden op het ASK. Deze informatie wordt vervolgens handmatig toegevoegd aan de database.

Temperatuur

Temperatuur (in 0,1 graden Celsius) op 1,50 m hoogte tijdens de waarneming van het KNMI-weerstation.

Relatieve luchtvochtigheid

Relatieve vochtigheid (in procenten) op 1,50 m hoogte tijdens de waarneming van het KNMI-weerstation.

3 Bronnen en methoden

Er is een kwantitatieve registratie van het aantal natuurbrandmeldingen in Nederland op basis van meldkameralarmeringen, maar die is niet sluitend. Om een vollediger beeld te krijgen, wordt er daarom ook gebruikgemaakt van andere bronnen. Deze verzameling is een exacte voorzetting van de methodiek die sinds 2017 is gehanteerd door Brandweer Nederland (San-Miguel-Ayanz, et al., 2019).

Om een zo volledig beeld van het aantal natuurbrandmeldingen te verkrijgen, wordt er via drie bronnen data verzameld:

- > Natuurbrandmeldingen zoals geregistreerd in GMS.
- > Mediaberichtgeving van opgeschaalde berm-, ruigte- en bosschagebranden en opgeschaalde incidenten met een andere meldingsclassificatie, waarbij sprake bleek van een natuurbrand.
- > Het Artillereschietkamp (ASK) 't Harde. De natuurbranden die hier plaatsvinden worden elk jaar aan het NIPV doorgegeven.

Verificatie

Om vast te kunnen stellen of de verzamelde data daadwerkelijk natuurbranden betreft, wordt sinds 2023 een verificatie gedaan aan de hand van informatie uit (sociale) media en gedeelde informatie uit de veiligheidsregio's en van defensie. Dit kan aan de hand van beeldmateriaal of een tekstuele uitleg.

Vegetatie

Per geverifieerde natuurbrandmelding wordt op drie manieren bepaald wat het vegetatietype is:

- > Via duidelijk beeldmateriaal van de desbetreffende natuurbrand.
- > Wanneer natuurbeheerders, brandweer en/of veiligheidsregio's aangeven welke soort vegetatie heeft gebrand.
- > Of de brand heeft plaatsgevonden op een militair terrein.

De vegetatie is voor dit onderzoek verdeeld in veertien categorieën aan de hand van de brandstofmodellengids (Tanck & Brouwer, 2023) en de tweede meldingsclassificatie (Bos, Heide, Duin, Riet of Akker) die wordt toegepast in GMS.

Weergegevens

De temperatuur en de relatieve luchtvochtigheid worden gezien als de belangrijkste parameters die bepalen of een natuurbrand wel of niet ontstaat (Verhoeven et al., 2023). Van het dichtstbijzijnde weerstation van het KNMI worden de weergegevens gekoppeld van het uur waarin de melding is gedaan.

4 Meer informatie

Voor meer informatie of inhoudelijke vragen kunt u mailen naar natuurbranden@nipv.nl of kijk op <https://nipv.nl/onderzoek/natuurbranden/>